

**Prekenhåndboka (i Dagen):
St. Hans (24. juni 2007)**

Herren gjester sitt folk

Jan Bygstad.

Tekstgjennomgåelse, 18. jun. 2007.

TEKST: Luk 1,57 - 65

St. Hans er ikke bare sommerfest. Det er seks måneder til jul, og i kirkeåret minnes vi denne dagen Døperen Johannes' fødsel. I begynnelsen av Lukasevangeliet hører vi om hvordan Døperens far, Sakarias, som var prest, gjorde tjeneste i tempelet. Denne tjenesten gikk på skift, og det ble kastet lodd om hvem som skulle få brenne røkofferet for Herrens åsyn i Det hellige i tempelet (2Mos 30,1ff). Idet røkelsen steg opp, fikk han besøk av engelen Gabriel, som lovet Sakarias og Elisabeth - som var barnløse - en sønn på deres gamle dager. Denne skulle være forløper og veirydder for Messias (iflg. Mal 4,5 og Jes 40,2), være en veldig botspredikant (Luk 1,15f) som allerede fra mors liv av var fylt av Den hellige ånd, og være en nasireer (v. 15, jfr. 4Mos 6,1ff), dvs. en hvis liv i eksklusiv forstand skal være viet Herren.

v. 57 Tiden var nå kommet da Elisabet skulle føde, og hun fødte en sønn. 58 Og da hennes naboer og slektninger fikk høre at Herren hadde vist sin store miskunnhet mot henne, gledet de seg sammen med henne.

Herrens løfte er oppfylt for de to gamle. På en særlig måte har Herren "vist stor miskunn" mot dem. Både fordi "barn er en Herrens gave" (Salm 128), og fordi vi i Bibelen ser at når det gjelder betydningsfulle personer i åpenbaringshistorien, griper Herren inn på særlig måte (f.eks. Isak, Moses).

59 På den åttende dag skjedde det så at de kom for å omskjære barnet, og de ville kalle ham Sakarias etter faren.

Omskjærelsen var paktstegnet i Israel, og var gitt Abraham (1Mos 17) da Herren inngikk pakt med ham. Det var (og er) skikk at barnet da også fikk navn, og vanligvis kalte en barnet opp etter navn i slekten. Sakarias betyr 'Herren kommer i hu'. Omskjærelsen var en stor gledesfest, der slekt, naboer og venner var tilstede, og den lokale rabbi deltok. Under seremonien ble det lest fra Ordspr 23,25; Esek 16,6; Salm 105,8; 1Mos 21,4.

60 Men da tok hans mor til orde og sa: Nei, han skal hete Johannes!

Gabriel hadde gitt uttrykkelig beskjed om hva Døperens navn skulle være: Johannes (Jochana'an), som betyr 'Herren er nådig'. Navnet er i Skriften mer enn en merkelapp, det samler i en sum personens karakter og livsoppgave. Døperen får dette navnet fordi hans livsoppgave bestod i å peke på Jesus, han som skulle fullbyrde frelsen. I v. 41f hører vi at dette Døperens vitnesbyrd 'lyder' klart allerede i mors liv.

61 De sa til henne: Det er da ingen i din slekt som har det navnet. 62 De gjorde så tegn til hans far for å få vite hva han ville at barnet skulle hete. 63 Han bad da om en tavle, og skrev disse ord: Johannes er hans navn. Og de undret seg alle. 64 Men i det samme ble hans munn åpnet og hans tunge løst, og han talte og lovet Gud.

Elisabeth vil til alles overraskelse gi barnet et annet navn enn forventet. Derfor vender alle seg til den stumme Sakarias for å få bekreftet eller avkreftet det hun sier. Når Gabriel kommer med budskapet om at de to skal få barn, har Sakarias vanskelig for å tro dette. Derfor rammes han av stumhet (v. 20f), og engelen sier også at dette skal vare helt til Herrens løfte går i oppfyllelse. Sakarias' lovsang hører vi i v. 67 - 79, en sang som har vært sunget i morgenbønnen gjennom hele den kristne kirkes historie fordi vi her hører om "soloppgangen fra det høye" (v. 78).

65 Og det kom frykt over alle som bodde der omkring, og i hele fjellandet i Judea talte de med hverandre om alt dette som hadde hendt. 66 Alle som hørte om det, la seg det på hjerte, og de sa: Hva skal det da bli av dette barn? For Herrens hånd var med ham.

I Bibelen ser vi at frykt nesten alltid er den menneskelige reaksjon på Herrens gjerninger. Gud er Den Hellige, og all hans gjerning er høyhet og hellighet.

Ganske naturlig sprer ryktet om det som her har skjedd seg med stor fart, og ikke minst har "de stille i landet" nok nå løftet hodet i forventning. På denne tiden vet vi at det var en spent Messiasforventning i hele Israel, mye p.g.a. ordene hos profetene Daniel (kap. 9,24ff) og Sakarias. Og mange har nok håpet at nå er tiden kommet da Herren vil gjeste sitt folk.

Jan Bygstad
